

Iz življenja in sveta

Elektrika v možganih

Skrivnostni učinki strupov v človeškem organizmu

V Berlinu so izvršili zanimive poskuse, ki kažejo, kako je z elektriko v možganih. Poskusni živali so vorizgledni struhina. Registrirni aparat, ki beleži električno delovanje možganov običajno v mirnih krivuljah je vavil pravcato nevitno v središču živčnega sistema. Električne na petosti dvch. treh, stihir in celo petih milivoltov so sledile druga drugi kakor bliski pri nevihtah krivulje registrirne priprave so postale ostre in strme in čedalje bolj stisnjene, združevale so se v snope, da so potem skoraj brez prehoda, nadomoma izginile. Možgani so bili ustruženi, njih električne se so se iztrpale in krivulja je začela potekati ravno, kakor da je zarisana z ravnilom. Tišina po viharju.

Prvič se imeli tu učenjaki priliko opazovati, kako se odigrava v možganih krč. Dočim so doslej opazovali: učinek živčnih strupov le indirektno, na krč v mišicah, omrtvičenju udov itd., je postalo možno

zasledovati vpliv raznih snovi in zdravliti na možganih samih. Kakor s struhinom, so izvršili uspele poskuse tudi s kokainom, kofeinom, morfinom, meskalinom itd. Pri tem so ugotovili zanimivo dejstvo, da kaže vsaka snov zase čisto karakteristično obliko električnih pojavov.

Ugotovili pa so še nekaj zanimivega in nad vse važnega: to namreč, da oddajajo možgani več vrst električnih valov, ki se normalno zlagajo drug nad drugim. Živčni strupi pa jih ločujejo kakor selektivni radioaparati. Ta strup izloči n. pr. to skupino valov in ojači delovanje drugih skupin, drugi strupi učinkujejo spet na druge skupine izločevalno ali pospeševalno. Omrtvičenost te in te skupine stanic se javlja v tem, da njeno električno delovanje preneha. Tako nastanejo karakteristične krivulje, ki nam po eni strani izdajajo, katera skupina stanic je prizadeta, po drugi strani pa strup, ki deluje v organizmu.

Važne fosilne najdbe v Himalaji

V Monakovo se je vrnil prof. dr. Terra z velike znanstvene ekspedicije, ki jo je izvršil po naročilu ameriške univerze Yale v zapadni Tibet in severno Indijo. Ekspedicija se je bavila zlasti z geološkimi raziskovanji v Himalaji in Karakorumu in z biološkimi raziskovanji v ozemlju zapadno tibetskih in kašmirskih jezer. Našla je mnogo važnih okamenin, med njimi tudi ostanke izumrlih vrst človeških opic.

Damsko svetovno prvenstvo v biljardiranju

Na londonskem turnirju za svetovno prvenstvo v biljardiranju je dobila prvenstvo miss Telma Carpentier (na levi)

Da osvežite kri, pijte nekaj dni zapored zjutraj čašo naravne »Franz Josefovce grenčice«. Od mnogih zdravnikov zapisano »Franz Josefovce voda uravna delovanje črevesa, krepi želodec, izboljšuje kri, pomirja živce, povzroči, da se človek splošno dobro počuti in da ima jasno glavo. »Franz Josefovce grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

ANEKDOTA

Zdravnik strežnik: »Postopek je torej čisto preprost. Pacientu ne daste nič jesti in po vsakem obedu žlico zdravila.«

Vsak dan ena

»Sumim, da govoriš s svojo ženo, ker nisi zadnjih deset minut znil niti besedice.«

Ministri Hitlerjeve vlade v Nemčiji

Frick (notranje zadeve)

Seldte (delo)

Göring (brez portfelja)

Schwerin-Crossigk (finance)

Neurath (zunanja politika)

gen. Blomberg (vojaška)

Gerecke (brezposelnost)

P. Rosenhayn:

Štiri prigode Joeja Jenkinsa

Vdana v usodo sem mu pritrdila. Kaj bi bilo pa zaleglo, če bi se bila upirala...?

In tako se je oče ob osmih odpeljal v Skodsborg.

Ker sem ostala sama doma, sem sklenila obiskati neko prijateljico. Ko pa stopim iz stanovanja, zagledam pred vrati gospoda ravnatelja van Dymena, ki je bil očividno namenjen k nama.

»Z gospodom očetom bi rad govoril,« pravi in privzdigne klobuk. »Oče se je že odpeljal v Skodsborg,« odgovorim, »ker hoče biti jutri zjutraj za časa na določnem kraju.«

»Bravo,« de on, »to je vestnost. Nu, če je tako, tedaj je moja naloga opravljena. S temi besedami se obrne, da bi odšel. Vidim, da se odpravljate z doma,« mi reče. »Ali se peljete tudi vi v Kodanj?« »Seveda,« pravim. »K prijateljski sem namenjena.« »Tedaj mi dovolite, da vas spremlim.«

Šla sva na električno.

Na trgu pred mestno hišo sem morala prestopiti. Gospod van Dymen se je vladno ponudil, da me spremlja tisto betvece poti peš.

Zavila sva na Vestrski bulvar. Cesta je bila ob tistem času precej zapuščenca. Nekaj zapoznelih izietnikov v Tivoli je še prihitalo mimo naju, nato je postalo pa zelo tiho.

A zdajci nama pride iz St. Pederstrade naproti neki gospod, ki se mi je zdel vsa njegova prikažen že na prvi pogled znana.

16

začutila sem, da sem tega moža že neke videla. In že sem se spomnila: gospod Johnstrup je bil. Gospod Johnstrup, našin načelnik! Tudi moj spremljevalec ga je opazil. Videla sem, kako se je mahoma zdrnil, se skrival ozrl name in nato spet v tisto stran, odkoder se nama je urnih korakov bližal gospod Johnstrup.

In zdajci je gospod van Dymen obstal, rekoč:

»Pravkar sem se spomnil, da moram še nujno telefonirati nekemu prijatelju. Nikar ne zamerite...« To reki mi je lažno stisnil roko, privzdignil klobuk in hitro krenil nazaj, prav tisto pot, po kateri sva bila prišla.

Počasi in zamišljeno sem stopala dalje, mimo gospoda Johnstrupa, ki se ni zame, niti zmenil.

Kaj je to pomenilo? Gospod van Dymen se je očividno hotel ogniti gospodu Johnstrupu. Nujni telefonski razgovor je bil samo pretveza. Kak razlog je imel van Dymen, da ni hotel srečati moža, s katerim se je bil šele pred nekaj dnevi pogodil za njegovo umetniško sodelovanje pri jutrišnjem poizkusnem snetju?

Ozrla sem se. Gospod Johnstrup je z rokami v žepih zamišljeno stopal dalje. Gospod van Dymen je bil izginil, kakor da bi ga bila zemlja požrla.

Tu nekaj ni bilo v redu. Kaj je, nisem mogla uganiti. Spomnila sem se očeta, ki je zdaj sedel v svojem hotelu v Skodsborgu in v blažen vročici čakal jutrišnjega jutra. Zazdelo se mi je, da ga moram obvarovati tistega nepojmljivega nečesa, ki je čedalje bolj grozeče in zagonetno vstajalo pred mojo dušo. Še malo, pa sem sklenila, da za nič ne pustim očeta samega. Vzela sem voz in se odpeljala v Skodsborg. Vse bi bilo šlo po sreči, da se nama ni tu na cesti sredi Klampenborga voz polomil.

A glejte, tu je hotel. Če bi bili tako ljubeznivi, da bi pritiskali na gumb... Vsekako sem vam iz srca hvaležna za dobroto, ki ste mi jo storili, gospod.

Američan je položil roko na bronasto levjo glavo, ki je bila glo-

boko vdolana v steber ob vhodu. Nekeje v notranjosti temne hiše je pozvonilo. Gospodična je oklevaje potegnula roko iz muha; Američan ji je rahlo segel vanjo in privzdignil klobuk.

»Dovolite,« je rekel z lahnim naklonom, »da vam povem svoje ime: Joe Jenkins.«

Gospodična je zavzeto dvignila oči.

»Joe Jenkins?« je ponovila. »To je ime slavnega detektiva, ki je nedavno tega v Stockholmu razvozlat uganko letalskih nesreč. Ali ste morda njegov sorodnik?«

Američan se je nasmehnil. »Ta detektiv,« je odvrnil, »ta Joe Jenkins, gospodična, sem prav jaz. Baš zdaj se vračam iz Stockholma na celino.«

»Vi?« je z neprikritim občudovanjem odgovorila dekle. »Vi ste gospod Joe Jenkins? Torej sem prišla kar nevedoma v pravo kovačnico...«

Toplo mu je pogledala v oči. »Nekaj mi povejte, gospod Jenkins: ali vidite v tem, kar sem vam zaupala, razlog za kako vznemirjenje?«

»Skomignil je z rameni. »Stvar mi še davno ni jasna, gospodična,« je odgovoril. »A nezanimiva se mi ne zdi in prav rad bi nekoliko popazil nanjo.«

V veži se je posvetila luč. Ključ je zarožljaj v vratih in po privozu je prikorakal nočni vratar. Lahno je privzdignil čepico in odklenil vrtna vrata.

»Gospodična Carstensova?« je osupnil, ko je pogledal dekletu v obraz. »Tako pozno zvečer?«

»Da,« je odvrnila gospodična, »imela sem nesrečo z vozom. Ta gospod je bil tako ljubezniv, da se je zavzel zame. Sobo bi rada, vratar.«

»Drage volje, gospodična. Ali želi ta gospod tudi sobo?«

»Ne,« je smehljaje se odvrnil Joe Jenkins, »jaz se vrnem v Kodanj. Nato se je obrnil h gospodični in nadaljeval:

Razstava na kolesih

Francoska industrija je dala sestaviti poseben vlak, ki prikazuje izdelke francoske industrije. Vlak potuje pod naslovom »Train Exposition« iz kraja v kraj in bo fungiral kot potujoča razstava v 59 francoskih provincialnih mestih

Kriza tudi v Ameriki

Ker ni denarja, zamenjujejo pridelke

Newyorški poročevalec »Daily Herald« poroča o zamirnih pojavih ameriške krize, ki kažejo, kako globoko je zajela sedanja gospodarska depresija ves svet.

Dva milijona državljanov devet in dvajsetih držav ameriške Unije se danes pod pritiskom razmer vrača k sistemu zamenjave blaga. V Ameriki obstoji že kakšnih 150 »menjalnih borz«, ne vsehvis nebroj farm, ki živijo že dolgo od samega zamenjavanja, iz enostavnega razloga, ker nimajo kmetije v Ameriki pri hiši niti centa gotovine.

Nedavno je oče nekega dijaka, ki se je hotel vpisati na univerzo v Louiziani, ponudil govedo namesto vpisnine. Poslal je vodstvu zavoda čisto uradno vprašanje: »Ali lahko plačam šolnino v naravnih dobrinah?« Odgovorili so mu, da je to umevno samo ob sebi, in so mu sporočili, da sprejmejo bombaž ali živino prav radi namesto čeka ali denarja. Zdravniki na kmetih že dolgo ne zaračunavajo svojih obiskov pri bolnikih v gotovini, ampak jemljejo prašiče, tele, kuretin, pridelke in podobno.

Tako pa ni samo na kmetih. Tudi v mestih se kupčije z enakimi sredstvi. V New Yorku, Wallstreetu, v bližini najmočnejših denarnih zavodov sveta stoji štiri »zamenjavalnice«. Ni čudno, da takšne kupčije vznemirjajo kralje zlata in jim krajejo spanec.

V Kaliforniji je postalo že naravnost običaj, da ponujajo brezposelnim delo za živila in staro obleko. V Los Angelesu so na ta način zaposlili okoli stotisoč delavcev. V Minneapolisu pa so osnovali brezposelnim celo svojo »banko«. Nji izročajo svoje delovne sil in podjetje skrbi za njih zaposlitev, oskrbo in vse, kar zahteva življenje od človeka.

V mnogih krajih se je razvil poseben sistem trgovine. Ljudje ponujajo zelenjavo, sladkor, moko, kruh, sadje in podobno v zameno za druge pridelke ali izdelke. Neka restavracija daje n. pr. zajtrk, kosilo in večerjo za gori navedeno blago. Vsak obrok hrane stane 10 centov — v blagu. Neka-

tere trgovine prodajajo na ta način pohištvo, obleke, orodje, celo avtomobili in pnevmatike grede na ta način v promet. Najbolj čudno je pri tem dejstvo, da se vsa ta kupčija razvija brez centa gotovine.

Na borzah za zamenjavanje v New Yorku se takisto trguje brez denarja. Tam ponujajo les, suknje, obutev, živali, celo dragulje v zameno za repo, maslo in gosti. Služkinje lahko ponudijo na takšnih borzah svoje zdrave moči v zameno za te predmete. Neki newyorški mizar prodaja svoje izdelke samo za mleko, katerega razpečava naprej. Niko redki tudi primeri, ko zamenjujejo boksarske rokavice za rjuhe in slično.

Ta trgovina je posebno živahna na ameriškem Zepadu, kjer se morajo denarno šibki sloji boriti z bankrotom, a se nočejo ukloniti denarnim mogotcem, ki skrivajo svoje zlato v tajnih blagajnah.

ZIMSKE SUKNJE

črne in v modnih barvah ter najboljše double sukno v veliki izbiri po priznani nizkih cenah pri

Drago Schwab, Ljubljana

Strašna zamenjava

V bližini Domborvarja se je primerila te dni usodna nesreča. Neki lovec, ki je zalezoval divjačino v mraku, je zamenjal dva kmeta za jelena in je oddal proti njima dva strela. Oba sta pogodila žrtvi. En kmet je pri priči umrl, drugi je bil hudo ranjen. Površnega lovca je oblast naznanila pristojni instanci, da se uvede proti njemu kazensko postopanje.

Z ogljem sta se zadušila

V Ebelsbergu pri Lincu sta vzeli dve kravji dekli svoji gospodinj: glinasto pečico za ogelje in sta jo nesli v spalnico, da bi se grela ponoči. Ko je prišla zjutraj gospodinja buditi posla, je zeman trkala na vrata dekelske sobe. 18letna Ana Oberjeva je ležala mrtva na ležišču, njena 16letna tovaršica pa je bila nezavestna. Nesrečni sta postali žrtvi strupenih plinov.

